

Iskaja v Gorici vsak četrtrek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za izozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naslovnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Vetturini 9, uprava ul. Vetturini 9

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Ob uri odločitve.

Po dolgem ugibanju časopisja je došla uradna vest, da se zopet prične pogajanja med Jugoslavijo in Italijo v svrhu rešitve jadranskega vprašanja. V Rimu in Belgradu — zdi se — imajo odločno voljo, to vprašanje končno veljavno rešiti. Italijanski uradni komunikacije z dne 25. t. m. pravi: »Ministrski svet je razpravljal o predstojajočih pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo. V današnji seji se še ni določil ne kraj ne čas pogajanj. Vsekako pa je gotovo, da se bodo ista vršila pred 10. novembrom. Giolitti hoče izrečno predložiti zbornici (ki prične ta dan zborovati, uspeh teh pogajanj). Vsi ministri so povdarjali politično nujnost, da se pogajanja dovrše v kar najkrajšem času in z najboljšimi nameni. Vlada hoče v tej konferenci pokazati sporazumnim državam in celemu svetu svoj odločni sklep, da uravna s sosednimi narodi svoje razmerje s kriteriji pomirjenja in gospodarskega sodelovanja. To pogajanja bodo slonela na etičnem pojmovanju dolžnosti, ki jih imajo narodi, da dosežejo do pomirjenja.«

Tako uradno obvestilo. Ura odločitve je bila pač večkrat jadranskemu vprašanju — a ko je ves svet pričakoval rešitve, došel je glas, da so se pogajanja razbila. Nevidna roka je zmešala račune... Pride li sedaj res do — odločitve? Do odločitve mogoče, ado pravične odločitve pride le, če se diplomacija izogne pogreškemu prejšnjim pogajanj. Vsa znamenja pa kažejo, da bo sicer pogajanje na načelu, ki ne more zagotoviti narodom trajnega mira. Diplomacija je vrgla med staro šaro načelo samoodločbe, načelo o zaščiti malih narodov. Slične besede sicer večkrat slišimo... a dejanj zastoj iščemo. Kakor žgoča ironija se nam zde besede, ki jih je izrekel Wilson začetkom januarja 1917 v amerškem senatu: »Le pravičen mir more biti trajen. Vsak narod — velik ali majhen — mora imeti iste pravice, ki jih morajo vsi priznati... To so načela človečnosti.«

Znane so Wilsonove točke, ki so tvorile temeljno pogodbo premirja. Na podlagi teh so avstrijski, in med njimi v prvi vrsti slavjanski vojski odložili svoje orožje. Prelivanje krvi se jim je zdelo odveč, ko so bojujoče se sile sprejele načelo samoodločbe, ko so sprejele Wilsonovo točko, naj veljajo proti Italiji jasno začrtane narodne meje. Debelo je gledalo razočarano ljudstvo, ko je potem isti Wilson pognil med Italijo in Jugoslavijo strteženo in ne narodno mejo. Odrtnal je tako okoli pol milijona Jugoslovenov od Jugoslavije, ne da bi bil poskrbel za njihovo zaščito.

Toda kaj pogrevamo vse te stvari...? Ne, ne pogrevamo jih... so še vedno gorke, vedno žive v očeh naroda, ki ne more pozabiti storjene mu krivice. In ko se zopet govori o jadranskem vprašanju, se mu te rane le še bolj odpirajo. V listih čitamo še dvome glede drugih krajev: glede Reke, vzhodne Istre, Dalmacije. O naših krajih je povsod molk ali suha poročila, da se prizna Wilsonova črta. Vse to se zdi ljudstvu le kot sanja in noče verovati v realnost. Čudi se neznačajnosti diplomacije. Listi obširno govore, kaj utegne priznati belgrajska vlada Italiji: »Novo Doba« je prinesla ta dva načrta: prvi načrt priznava Wilsonovo črto vzhodno Trsta ter daje v zameno, nekatere otoke v Dalmaciji, priznava pa Zadru popolno avtonomijo s pravico voliti si zastopnike v italijanskem parlamentu. Drugi načrt daje Italiji vso Istro vključivši pas ob morju do Reke, a pod pogojem, da se Italija odpove Dalmaciji, otoku Visu itd. Iz tega je razvidno, na kako velike žrtve je pripravljena belgrajska vlada.

A kljub temu se pa od strani italijanskih nacionalcev ali fašistov kujajo na klepi, da bi se ta pogajanja razbila. Njihov načrt zahteva, da se prizna Italiji ozemlje do Snežnika. Reka boči samostojna pod zaščito Italije in Dalmacija naj se prisodi Italiji. To je pravačati imperijalistični načrt. Da, govorilo se je celo, da bodo fašisti s pomočjo vojaštva strmoglavili vlado ter uvedli vojaško diktaturo. V Dalmaciji pa so ustvarili pod patronanco admirala Millo razpleteno organizacijo, ki naj se upre morebitnemu ukrepu, da imajo italijanske čete zapustiti Dalmacijo. — General Caviglia, poljnič čet v zasedenem ozemlju, se je (po »Piccolu«), izjavil, da je vse njegovo vojaštvo proti vsaki odreki. Vendar je sam spoznal nevarnost preo-

brata v državi. »Preobratno gibanje — pravi — bi utegnulo privedi domovino do revolucije, in domovina bi izgubila še onl ugled, ki ga ima v zunanjem svetu.« Pač pa je ta general za to, da se pogajanja odgode, ker v Jugoslaviji ni postavnega predstavništva, izvoljenega od ljudstva.«

Tako prihajajo še vedno glasovi proti konferenci.

Giolittiju bo torej treba železne roke, da spelje pogajanja v pravi tir ob tolikih težkočah.

Napram vojaškimi krogom namiguje zgoraj omenjeni komunikacije: »Pogajanja se ne bodo vodila le z ozirom na vojaško stališče, strateški moment ne bo edini. Razvijala se bodo pogajanja tudi na podlagi gospodarskega sporazuma, medsebojnega prijateljstva, vpoštevajoč tudi naradni problem pri določitvi novih mej, tako da se izogne nevarnim pojavom iredentizma.« Radovedni smo, kako bo to izgledalo v dejanju. Če bi Giolitti v resnici to izvedel, kar tu napoveduje, mu bo slovensko ljudstvo le hvaležno in ves svet bo pel hvalo njegovemu pravicoljubju.

A bojimo se, da nam niti tega ne da, kar je njegov »Tempo« zahteval za italijansko manjšino v Dalmaciji, namreč politično učinkujoče zaščite slovenske manjšine. Kar smo dosedaj doživeli pod Giolittijem, nas napolnjuje z nezaupanjem. Pod njim so se pojavili izgredi in pogromi proti Slavjanom.

Ura odločitve nam kaže prevaro v preteklosti, ura odločitve nam kaže tudi prevaro za neposredno bodočnost. Naš narod nima ničesar pričakovati od slepe diplomacije. Naš narod gleda zaupno v svojo bodočnost, ko bo zasijala na obzorju pravičnosti. Glasno pa protestira proti krivicam. Pri tem pa noče držati križem rok. Na kulturno delo pojde z navdušenjem in širni svet naj spozna, da živi tu zavedno, olikano ljudstvo, ki ne zasluži osode — sužnja.

Izkoriščanje vodnih sil v Julijski Benečiji.

V četrtek 21. t. m. se je vršila v prostorih deželnihi uradov velevažna razprava o izkoriščanju vodnih sil v naši deželi.

Na vabilo deželnega komisarija gosp. kom. Dr. Alojzija Pettarina so se udeležili razprave najglavnejši činitelji v deželi in sicer zastopnik goriške mestne uprave senator Bombig z mestnim tajnikom vit. Amerigom Beviglia, za trgovsko-obrtno zbornico Jožef Vanuti, za kmetijsko društvo v Červinjanu Gustav Stocker, za kmetijsko zadrugo v Ronkih Lorenč Minut, za kmetijsko zadrugo v Krminu Bernardelli, za kmetijsko zadrugo v Gradišču baron Hugo Baselli, za zvezo inženirjev in arhitektov inž. Alojzija Orzan, za kmetijsko društvo v Gorici R. Gorian, za združeno kmetijsko zvezo Furlanije Pij Meyer, za goriško zvezo gospodarskih društev in zadrug bivši deželni odbornik profesor Ivan Berbuč, za Zvezo slovenskih županov in za občino Ajdovščino župan in bivši deželni poslanec Ienac Kováč, za Goriško slovensko kmetijsko društvo Viljem Dominiko, za deželni zemljiški kreditni zavod dr. Jožef Welnich, za občino Trzič grof Jožef Valentini, za občino Gradišče Remigio Zumin, za občino Tolmin izvenredni komisar Martinacci ter profesor Atilij Venezia kot poročevalec.

Deželni komisar je uvodoma razložil, da je napačno važno akcijo za umno porabo vodnih sil v goriški deželi, ki predstavljajo v svoji energiji večstomilijonsko glavnicu. Umno izkoriščanje do sedaj skoro popolnoma neplodnih vodnih sil s tem, da se z elek. napravami izpremenijo v električno gonilno silo, bo neizmerne važnosti za deželo, ker se s to silo okoristi industrija, obrtništvo, rokodelstvo, kmetijstvo in hišno gospodarstvo, kar pomeni povzdigo domačega narodnega bogatstva in blagostanja. Do sedaj neizkoriščane vodne sile so tako velike, da bodo, izpremenjene v električno energijo, ne-le krijele vso potrebo v goriški deželi, ampak najdejo tudi dobrega odjemalca v industrijalnih in lučnih podjetjih tržaškega mesta in Istre.

Izprememba vodnih sil v električno energijo je velevažnega pomena z ozirom na pomanjkanje in na visoke cene premoga. Zato je mnenja, da naj se to vrašanje

pretresuje z vso vsmo in želi, da se čimprej dobro reši. Kakor je storil v drugih važnih zadevah, tako je tudi za razpravljanje o tem važnem vprašanju povabil najvažnejše činitelje v deželi, da zasliši njih mnenje.

Profesor in publicist Attilio Venezia je najprej opozoril na premogovno krizo in je podal izcrpno sliko o goropisnem in vodovodnem stanju v goriški deželi z ozirom na problem o izkoriščanju vodnih sil. Razpravljal je na podlagi študij, napravljenih v l. 1890. do 1910 in 1919., o predpogojih za vodno energijo in je prišel do zaključkov, da so za veliko akcijo izkoriščanja vodnih sil v naši deželi dani vsi pogoji, namreč množina vode, rečni značaj toka naših vod, naravni padci in talna neprodornost. V deželi imamo povprečno 125 deževnih dnij s povprečno višino 2000 mm na leto. Doline v goratem delu dežele imajo srednji pad in v glavnem rečni tok s primernim padcem, tako da predstavljajo pomembno vodno silo. Tla v goratem delu dežele so po naravi v jako visoki meri neprodorna, tako da je mogoče napraviti kompenzacijske vodolove. Še le po stočju Idrije v Sočo se morejo ugotoviti vsled apnenskega talnega značaja talne izgube vode.

Največjo vodno-mehanično silo ima Soča v svojem gornjem toku skoro z vsemi svojimi dotoki vred.

Gledé Soče same se je na podlagi proučevanj ugotovilo od izvira do Kobari- da v dolgotni 42:4 km 26.190:5 HP. Od teh je porabljenih 68:5 HP in izgubljenih v padcu 37:9 HP, tako da ostane razpoložljivih 26.089:1 HP. — Od Kobari- da do setčaja z Idrijo v dolgotni 19:75 km je ugotovljenih 7.045:3 HP. Po odbitku porabljenih 81:6 HP in zgubljenih 2:3 HP ostane razpoložljivih 6.961:4 HP. Potemtakem more dati Soča od izvira do Idrije še 33.045:5 HP.

Po odbitku sedaj izkoriščevanih vodnih sil imajo še razpoložljivih: Koritnica 2386 HP, Predilka 186:2 HP, Bavšica 272:9 HP, Zadnca 459:6 HP, Bršnik 631:7 HP, Tominka 3991:7 HP, Zadlaska 2036:8 HP, Bača 1605:3 HP, tedaj skupaj 11570:2 HP. Prištevsji te konjske sile h ri ugotovljenim 33.045:5 HP, imamo skupaj 44.615:7 HP.

Upošteva je okolnost, da niso pri tem vštete vodne sile Učeje in drugih dotokov Soče, se število konjskih sil Soče in njenih dotokov lahko zaokroži na 50.000 HP.

Gornji podatki so napravljani na podlagi opazovanj pri normalnem najnižjem stanju vode, tako da se pri navadnem stanju vode povišajo najmanj za 20% in lahko računamo vodne sile Soče na 70 do 75.000 HP.

Če se pa prištejejo še vodne sile Idrije ter njenih dotokov in drugih tokov v deželi, lahko računamo, da imamo v goriški deželi okoli 100.000 HP vodne sile, ki bi se dala izpremeniti v električno energijo.

Po tem stvarnem poročilu prof. Venezia povzame zopet besedo deželni komisar dr. Pettarin in pravi, da je v prvi vrsti poklicana deželna uprava, da se peča z izkoriščanjem vodnih sil v deželi, ker je s tem zajamčeno, da začne in dovrši to akcijo v interesu skupnosti in za skupnost, tako da bode izključena vsaka kapitalistična špekulacija.

Deželni komisar naznani udeležencem, da se je ustanovil v bližnjem Vidmu autonomen konsorcij za izkoriščanje vodnih sil z delokrogom za Furlanijo in za Julijsko Benečijo. Stvar je jako resna, ker je ta konsorcij znal pridobiti vlado, da je izdelala že za tako izkoriščanje zakonski načrt, ki se nahaja v pretresovanju pri ministrskem svetu. Deželni komisar je proti tej nameri zavzel strogo nasprotno stališče ter je poslal vladi odločen protest, v katerem je poudaril, da goriška deželna uprava stoji na stališču stroge avtonomije, v katero ne sme nikdo posegati. Odklonil je tudi vstop v videmski konsorcij in je preskrbel, da se je na skupni seji deželnega zastopstva za Goriško, Tržaško in Istro sklenilo, da se ustanovi med-deželni konsorcij za izkoriščanje vodnih sil. Pripravljalna dela so že v teku. Za stroške bode prispevala vsaka dežela z eno tretjino.

Istra ne razpolaga sicer z znatnimi vodnimi silami, pač pa ima v svoji zemlji obilne skladove šibkega premoga z niz-

kim številom kalorij, ki se sicer ne da uporabiti za industrijske potrebe, a bi se lahko spremenil v električno energijo, ki bi eventuelno krila tisti prmanjklaj, ki bi se na Goriškem pokazal v času suše, ko bi vodni toki proizvajali najnižje število konjskih sil električne sile.

Vsi navzoči so pozdravili prizadevanje deželnega komisarijata kot hvalevredno in so soglasno odobrili do sedaj storjene korake deželnega komisarija. Posebej so se izrekli za čimprejšnjo ustanovitev takega konsorcija, kateremu bi pristopili tudi drugi avtonomni činitelji v deželi. — Enodušno se je ostro obsodilo postopanje videmskega konsorcija in vlade, da se hoče na tak način posegati v avtonomijo goriške dežele, kjer imamo le mi sami pravico odločati o našem prirodnem bogastvu.

Senator Bombig je izjavil, da je goriško mesto že kupilo Lenasijev mlin v Solkanu z namenom, da tam izvrši naprave za proizvajanje električne energije za razsvetljavo in za industrijske potrebe goriškega mesta. Kakor hitro pa je goriško mesto izvedelo o snovanju med-deželnega konsorcija, je takoj prijavilo svoj pristop.

Na koncu tega znamenitega zborovanja so se posamezniki dotaknili tudi stvari, ki niso bile na dnevnem redu. Tako n. pr. Predilske železnice, izboljševanja oziroma izsuševanja močvirnatih krajev i. dr.

Dopisi.

— Soča. Dne 19. t. m. je umrla v Soči g. Ana Flajs, mati širokoznanih Flajsov, stara 74 let. Bila je žena stare korenine, nikdar bolna, pobožna in izvanredno pridna. Malenkosten vzrok jo je položil na posteljo, iz katere ni več vstala. Velika udeležba pri pogrebu dne 21. t. m. je pričala, kako je bila obče priljubljena. Naj ji Bog poplača v večnosti vso njeno skrb in ljubezen, ostalim pa iskreno sožalje.

— Iz Bovškega. Dne 14. t. m. je prišel na dekanijsko mesto v Kobariid preč. gospod Ivan Koršič. Ker bovška duhovščina ni mogla k sprejemu, je odposlala kot zastopnika č. gosp. Josipa Likarja, kurata iz Srpence. Novemu gospodu dekanu kličemo: Bog Vas živi v naši sredi!

— Iz dežele. V zadnji Gor. Straži poročata po Učit. lista o samostojnem predmetu v šoli o n r a v n o s t i, v Italiji so ga upeljali že leta 1877, na Francoskem 1882 in sedaj ga bodo še naši severni bratje Čehi. Prav, da včasih kaj ponatisnete, a tu smo pričakovali mala komentara. Naj tu sledi, Pouk o n r a v n o s t i so vpeljali tam, kjer so iz šol izrinili verouk, a uspehi o tem predmetu niso nič kaj laskavi. Ni čuda! Verouk je že poučeval o veri in o n r a v n o s t i, in tu je bilo nekaj stalnega, ker se je naslanjal na boljše resnice, ki se ne spreminjajo, a n r a v n o s t je pa danes taka, jutri drugačna, kateri narod ima tako moralo, kakor si jo je kak učenjak izmislil, drugi pa zopet zavržejo to, kar se drugod kot za se primerno upeljali. — Na Francoskem so napravili statistike, katere sado- ve rodi gola n r a v n o s t, katere pa verouk v šoli. In po 20letnem pouku o n r a v n o s t i so prišle čudne številke na dan. Šteli so mlade hudodelce, ki so nekaj mesecev v ječi sedeli radi slabih dejanj. In dobili so 89 procentov zlobnežev, ki so pohajali prosto šolo, kjer se je n r a v n o s t učila brez verouka, in le 11 procent je bilo onih, ki so pohajali verske šole. Statistike so delali nasprotniki verouka, ki gotovo sebi na škodo niso pisali. V Italiji je še 5 let dalj časa upeljan pouk o n r a v n o s t i, no, v zasedenem ozemlju, ko slišimo preklinjati vse, kar je človeku svetega, pravimo: Bog nas varuj takega pouka in takega sadu. Družinski očetje, ki imajo odrasle hčere, bi vedeli se več povedati. Naš narod sicer kolne, a takih pridevke ne bo dajal Bogu ne Mariji.

Boste rekli zakaj pa ne premene pouka, zakaj ga hočejo še Čehi kot moderne ga upeljati? Saj Čehi so vendar domoljubi prve vrste in hočejo gotovo svojemu narodu najbljše. Odgovor pa je za vse narode, i so vpeljali mesto verouka v šoli, samostojen predmet o n r a v n o s t i le ta: ker je sovrastvo do Boga večje, kakor ljubezen do domovine.

— Iz Idrija. Dne 19. marca t. l. so naši komunisti na javnem shodu zahtevali, naj se odpusti 7 pomožnih pisark, ki so bile že tri leta stalno nastavljene pri rudniku. Gener. komisarijat v Trstu je meseca

oktobra ugodil tej zahtevi in jim odpovedal službo brez vsake pokojnine. V 14 dneh naj zapuste pisarne. Komunisti se vedno predstavljajo kot zastopniki delavstva, in zagovorniki delavskih pravic. V tem slučaju so jo pa pošteno zavozili. Dolej se ni upal nihče, tudi tako osvobodeni načelnik Billek ne — odpustiti stalnega rudniškega delavca. Komunisti so pa v tem slučaju dali lepo orožje v roke oblasti. Kakor so pravili, je v resnici rudniška oblast mnenja, naj se odpove delo tudi 100 mlajšim delavcem-rudarjem. Seveda so se pomožne pisarke pritožile, kar imajo pravico po službenem redu. Zanimivo je, da je naše ravnanje mnenja, da se lahko po službenem redu pritožijo delavec, ki je odpuščen radi kazni, pa še vedno ostane v službi, dokler ni pritožba končno rešena. Ne sme se pa pritožiti stalni delavec, ako se ga je odpustilo iz kakega drugega vzroka, naj je bil tudi marljiv in vreden v službovanju. No za sedaj so pisarke toliko dosegle, da še naprej lahko poslušajo; ako se kako drugače vsa zadeva razvije, se bode pravočasno preročalo.

— Iz Trnovega na Notr. Dne 9. oktobra se je zgodil na cesti v Šembije grozen zločin. Našli so zjutraj umorjeno Franciško Možina, iz Podstoj. Hotela je na vlak. Bila je udarjena na usta, zabodena in ustreljena. Zaprl so njenega moža, divjega človeka, ki ji je prej večkrat grozil, da jo bo umoril, in ki je živel z njo v sovraštvu, dasi mu je pokojna hotela vse odpustiti. On sam pa dejanje taji.

— Izpod Čuka. Maček zakriči, če mu stopiš na rep. Radi par malih dopisov v »Straži«, čital je na trgu pred cerkvijo obč. sluga že par nedelj grozovit protest, kateri je baje spisal naš slavni gerent. Menda bodemo take proteste lahko slišali še, ker stikajoč za dopisnikom, priklical je nas še novega na plan.

Da se v občini res rabi slov. ital. pečat in: tudi italijanske tiskovine, je res sramota. Toda to je proti vsemu drugemu še prava malenkost. Ubogo ljudstvo se kar trese, ko ima opraviti v obč. pisarni, ker tam je vspostavljeno najgrši kletvi, pretenju, zaničevanju in dejanskemu napadanju. Zadnja besnica rekovačev je pravo svetišče napram temu »uradu«. Gerent preti vedno s karabinerji, katere mora imeti neki na vrvi, grozi z internacijami in celo hvale se, koliko jih je že dal internirati! Resnično je to, ker italijanske oblasti niso ravno izbirčne v tem oziru.

Občinski urad je otvorjen za toli obširno občino le dvakrat na teden! Koliko pa stane ta urad in koliko stane občino počrtnovalni gerent, pa prihodnjič kedaj.

Ne briga se pa nikdo za vojno škodo, za nepravilno zaostale in neplačane vojne in begunske podpore, stanarine, za prodano grozdje in sadje v begunstvo odlišim domačim posestnikom. V tem pogledu ni take nemarnosti v nijedni drugi občini. Pač pa se je dogodilo, da so vsled »delovanja« gerentovega nekoli prišli ob upravičeno podporo. Nezaslišano je in grozno, kar se danes po naših občinah godi pod takimi gerenti. Dva, trije mu drže roko, a 99% ljudstva stiska pesti, pa si ne zna pomagati in menda tudi ni pomoči. Na glavarstvu in na deželnem odboru so pa gluhi in slepi za muke in grozote, prizadejane našemu ljudstvu, Slovence naj vrag vzame....

— V Mirnu je obhajala pret. nedeljo tamk. dekliška Marijina družba desetletnico svojega obstanka ter je blagoslovila svojo novo zastavo z veliko slovesnostjo, katere so se udeležile Marijine družbe iz Bilj, Renč in iz Gerice. Zastavo je blagoslovil ustanovitelj družbe preč. monsignor Ivan Rojec, dekan tolminski, bivši župnik mirenski, ki je nalašč prišel h tej slavnosti v Mirno. Po blagoslovu zastave v družbenem domu, ki služi sedaj za cerkev, se je razvila po Mirnu do cerkvice gospodov misijonarjev pod Gradom lepa procesija z zastavami, katere se je udeležilo vse polno vernikov. Dal Bog, da bi se Marijine družbe v naši deželi v vsaki župniji ustanovljale! One so v sedanjih razmerah največja obramba pred nevarnostmi za naša mladion.

— Iz Vogerskega. Zalostnim srcem moramo sporočiti mi verniki iz Vogerskega o nečuenih, sramotnih in bogoskrunskih dogodkih v naši do sedaj spoštovani župniji. Najraje bi vse pohujšanje prikriji svetu, a da se ne bo mislilo, da odobrujemo dogodke na Vogerskem, moramo v obrambo svoje časti seznaniti s svojo javnost z njimi. — Vže pred 13 leti smo slišali o pohujšljivih dogodkih v bližnjih Biljah in v Bukovici — danes moramo sporočiti kaj dela duhovnik Ivan Mezinec med nami. Pred letom dni prišel je k nam, prognen z Dunaja, ter opravil službo župnega eskrbnika. Cerkevna oblast nam je dala pred kratkem rednega in postavnega župnika vlč. g. Andr. Uršiča, kateremu se pa noče umakniti g. Mezinec, ter hoče vkljub prepovedi cerkvene oblasti še nadalje izvrševati svojo službo. Ko je pred 14 dnevi prišel v našo faro novoimenovan župnik, da bi v baraki maševal — po naročilu prevz. nadškofa predstavil svojim vernikom, ni mogel v cerkev, mu je to zabranil naš župan, češ jaz sem

gospodar cerkve in glejte, da odidete hitro in z lepa. Cerkevna oblast je na to g. Mezinca prepovedala opravljati sv. mašo in izvrševati dušnopastirska opravila, a za vse opomine in prepovedi se g. Mezinec ne zmeni. Moj Bog! kaj smo doživeli — bogoskrunstvo v cerkvi po duhovniku. Bogoskrunske maše, bogoskrunska sv. obhajila, nepostavne krste, neveljavne spovedi in poroke! In vse to izvršuje odstavljeni duhovnik, katerega podpira naš župan in par drugih. Sramota!

Vsej javnosti naznanjamo, da se nad tem obnašanjem nevrednega duhovnika in tukajšnjega župana vsi zgražamo, da vsi obojamo z največim gnusom te dogodke ter prosimo vsemočnega Boga, da prizaneha naši župniji ter ji pošlje kmalu pravega in postavnega dušnega pastirja.

Velika surovost. Ivan Kovačič iz Bače pri Sv. Luciji je prišel pred leti pri neki železniški nesreči ob nogo in roko, tako, da mora rabiti proteze, če hoče hoditi. Kakor pa kdove koliko drugih po naši ubogi deželi, ima v hiši nesrečo, ki se je ne ve, kako odkrižati. Končno mu je pa kri zavrela radi te sramote, ki jo mora trpeti. A, kaj se zgodi? Ubogi pohabljenec in le malo zdravi starček je bil vržen na tla, neusmiljeno osuvan in prepeten. Pri tem mu je bila pokvarjena proteza. »Prišel« je na to k Sv. Luciji in od tu v Trst. — Kaj je ubogi, trikrat nesrečni starček storil, ne vemo gotovo. Kaj posebnega pa gotovo ne. Eno je pa gotovo, da je poskusil otresti se sramote v hiši, ki jo mora trpeti že dve leti. Pravijo tudi, da ga je nekaj hči ovadila. Naj bo pa karkoli, surovo je to!

— Nabrežina. Ni, da bi imela mnogo novega povedati, ali to, kar je, je vendar vredno, da se pohvali: ustanovil se je cerkveni pevski zbor. Tukajšnje gospodične in gospodje bodo pripomogli k temu, da bomo slišali tudi mi. Nabrežinci Vodopivčevu staroslovensko mašo. — Za enkrat imamo to, prepričana pa sem, da se bode v bodoče poskrbelo tudi za oživitvev drugih, potrebnih društev. Nabrežinka.

— Lože. »Kmetstvo izobraž. društvo v Ložah pri Vipavi« e je obnovilo. Društvo šteje sedaj 33 članov, dočim jih je bilo pred vojno le 25 članov. To kaže, da se ljudje zavedajo položaja. Društvo ima tudi že nekaj kapitala. Kijub katastrofi, ki je društvo zadela radi konkurza »Agro-Merkurja« se je obdržalo. Dalje ima društvo tudi precej bogato knjižnico. Društveniki že z veseljem segajo po knjigah. — Društvo je gospodarsko in izobraževalno. Ima namen preskrbljati članom potrebščine ter pomagati prodajati lastne pridelke. Dalje skrbeti za izobrazbo. — Društvo je imelo svoj II. redni občni zbor v nedeljo dne 17. okt. t. l. V odbor so bili izvoljeni sledeči ter se je potem konstituiral takole: Preds. Nabergoj Krist., podpreds. Mohorčič Iv., tajnik Švagelj B. blagajnik Jamšek And., knjižničar Vidrih And., nam. Jamšek Franc 32, Renar M. Pregl rač.: Malik Iv. Janežič Fr. Želimo društvu, da bi dobro vsevalo v vseh ozirih ter dobro napredovalo.

— Beneška Slovenija. — V nedeljo 10. t. m. so se vršile volitve v deželni (provincijalni) in v občinske zastope Ljudstvo je z glasovnico pometko iz občinskih zastopov vso staro šaro, ki se je za rep držala par liberalnih gospodov naše dežele. Pa se ta gospoda drži prav kiska, in treba omeniti: naj v miru počiva, Amen. Pri volitvah v deželni svet je tudi v našem okraju zmagala ljudska stranka z g. Trinokotom na čelu; v manjšino je prišel g. Musoni, Slovenec, s slovenskimi glasovi. Pa tudi s tem gospodom bo treba obračunati, ker hočemo naših mož z trdo ne vihravo postavljeno glavo. Treba se je reformirati, g. Musoni, ne sicer v smislu vaše objave v »Giornale di Udine« na predvečer volitev, ali izgubiti, kakor se je zgodilo vašim tovarišem.

Vlagajte denar v slovenske denarne zavode!

Politični pregled.

Jugoslavija. Kakor je znano, so bile po plebiscitu zasedle jugoslovenske čete plebiscitno cono A. Zasedba se je izvršila vsled prošnje koroških Slovencev, da jih varuje redna jugoslovenska vojska pred preganjanjem od strani Nemcev in nemščurjev, ki so se hoteli maščevati nad narodno zavednim delom glasovalcev. Nemški Avstriji in plebiscitni komisiji seveda ta korak ni bil dobrodošel. Zato je komisija takoj odredila, da se ima plebiscitno

ozemlje izprazniti. To se je od jugoslovenske strani tudi že zgodilo. 23. t. m. so jugoslovenske čete izpraznile pas A in upravo tega ozemlja je prevzela začasno mednarodna komisija, da jo preda ob svojem času avstrijskim oblastim. Jugoslovenski del. Jovanović v pleb. komisiji je podal ostavke in njegoo mesto je prevzel dr. Šubelj. Jugoslovenska vlada zahteva, da jamčijo zavezniki za varnost jugoslovenskega prebivalstva Koroške in da se meje korigirajo tako, da pripade Jugoslaviji najmanj vse ozemlje južno Drave.

V jugoslovenskem časopisju se bije ljut boj med strankami za volitve v ustavotvorno skupščino. Po deželi in v mestih so shodi na dnevnem redu. Stranke razvijajo svoje politične programe in postavljajo kandidatske liste. Svoje liste postavijo nele dotedanja S. L. S. ter socialisti, marveč tudi narodno-socialna in samostojna kmečka stranka. Pri tem je treba omeniti, da korakajo v J. D. S. slovenski mladinaši skupno s starimi zastopniki demokratske stranke in da so si postavili skupno listo v vseh treh volilnih okrožjih t. j. za mesto Ljubljano, za Kranjsko volilno okrožje in za štajersko-prekmursko. Kandidat za Ljubljano je dr. Tavčar, za kranjsko okrožje dr. Gregor Zerjav in za štajersko-prekmursko dr. Kukovec. — S. L. S. namerava kandidirati, kakor se poroča iz Ljubljane, drja. Gosarja in stavbnega mojstra Ogrina. Definitivna lista pa nam še ni znana.

Dasi se je v zadnjih dneh pisalo, da so pogajanja glede jadranskega vprašanja zopet odložena na nedolgočas, se poroča danes iz Rima, da je ministrski svet soglasno odobril načrt, ki ga je razvil grof Sforza za predstoječa pogajanja. Namen italijanske vlade je, da se zaključijo pogajanja še predno se otvori italijanski parlament t. j. pred 10. novembrom. Iz tega bi se dalo sklepati, da so pogajanja neposredno pred durmi. Ali je jugoslovenska delegacija že dobila povabilo na konferenco, še ni poročil iz Jugoslavije. Belgajska vlada objavlja, da je naznanila italijansko listo svojih delegatov in da so delegati pripravljene odpotovati v Italijo. Tako poročila, ki so nam danes na razpolago; mogoče je pa, da bode jutri še položaj ves drugačen.

Rusko-poljski mir je sklenjen in mirna pogodba ratificirana. Po podpisu so se sestali v Riu z ruskimi in poljskimi delegati tudi zastopniki Belorusov, Ukrajincev, Litve, iztočne Galicije, Estonske in Letske do morja. Na konferenci so se razgovarjali o iztočni antanti, ki naj bi stopila v zvezo z malo antanto. Angleški politični krogi pozdravljajo baje ta dogodek simpatično.

Rusija pa s prenehanjem sovražnosti s Poljsko še ni prišla do miru. Po vesteh iz Moskve so izbruhnile v mnogih pokrajinah vstaje proti sovjetom. Uprli so se tudi mornarji baltiškega brodogoja. Na jugu pa so pričeli Francozi s svojimi ladijskimi topovi obstreljevati Odeso. Sovjetska vlada je ukazala zato evakuacijo mesta.

Grški kralj je, kakor javljajo iz Aten, umrl dne 25. t. m. Grški narod bo torej moral na podlagi svoje ustave izbirati novega kralja. Listi naglašajo, da vprašanje nasledstva ni tako enostavno in da se bo moral ozirati narod ne samo na svojo lastno voljo, marveč tudi na voljo zaveznikov t. j. Francije in Anglije. Govorci se celo o kakem angleškem princu. Grški državniki baje razmotrivajo tudi o tem, ali naj se ponudi grški kraljevski prestol jugoslovenskemu prestolonasledniku regentu Aleksandru. V tem slučaju bi tvorili Jugoslavija in Grška personalno unijo, obe skupaj pa državno organizacijo, ki bi po številnosti svojega prebivalstva in po ugodni zemljepisni legi lahko v kratkem postala velesila. Končno se navaja kot tretja možnost, da se proglasi Grška za republiko pod predsedstvom Venizelosa. V poslednjem slučaju pa bi bil boj za predsednikovo osebo najbrže hud, ker vlada proti Venizelosu precej močna opozicija.

Avstrija. Vsled izida zadnjih volitev je sestavljen novi avstrijski parlament iz 76 krščanskih socialcev, 62 socialnih demokratov, 16 pangermanov, 3 zastopnikov kmetске stranke in 1 zastopnika iz buržuazijske stranke deia. Posledica zmage krščanskih socialcev je, da so socialisti takoj izstopili iz vlade in izjavili, da ne bodo pod nobenim pogojem sodelovali v novi vladi. Predsedstvo kabineta je prevzel dosedanj državni tajnik Heindel, zunanje zadeve dr. Mayer, vojne pa Brajski.

Na Angležkem stavkajo rudarji, ki zahtevajo povišanje mezd. Vlada je v hudi stiski, ker grozijo tudi delavci ostalih strok, zlasti železničarji, da pričnejo stavko iz solidarnosti, ako se rudarjem ne ugodijo. Ako bi se pridružile mezdnemu gibanju vse stroke, bi stavkalo okoli tri in pol milijona delavcev. Lord Bryce je izdal manifest, v katerem ne prikriva zadrege, v katero bi spravilo tako gibanje Anglijo. Pravi, da bi bilo svetovno stališče države omajano in da bi nemška industrija in trgovina izpodkopala domačo. Državni delgovci da so dosegli tako višino, kakor se ni sanjalo nobenemu Angležu pred desetimi leti.

+ Slovenske ljudske šole v Gorici. — Izjava. Od več strani slišim, da se trosijo po Gorici vesti, kakor da bi bil podpisani imenom slovenskih starišev odobril tako uredbo slovenske ljudske šole v Gorici, kakor jo hoče izvesti mestni šolski svet, t. j. da bi od tretjega razreda dalje morali slovenski učenci zahajati v italijanske šole. Take vesti so goli manevar nasprotikov slovenske ljudske šole v Gorici, izmišljene v svrhu, da bi zbegale slovenske stariše. Podpisani sem vedno in povsod sam ali skupaj z drugimi zastopniki slovenskih starišev zahteval otvoritev popolne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom ter nastopil proti gorenjemu manevaru trdi na pristojnih mestih, zlasti tudi 25. t. m. pri Generalnem civilnem komisarijatu v Trstu, ko je bila sprejeta deputacija slovenskih starišev. Sicer pa je absurdno misliti, da bi mogel posameznik »prodati« pravice naroda, ki se ne dajo prodati, tudi če bi kdo hotel.

Gorica, dne 27. oktobra 1920.

Dr. Karol Podgornik.

+ Slovenske ljudske šole v Gorici. V pondeljek, 25. t. m., je bila sprejeta pri generalnemu civilnemu komisariju v Trstu deputacija starišev goriške šolske dece pod vodstvom podpredsednika političnega društva »Edinost« drja. Slavika. Deputacija je obrazložila zahteve goriških Slovencev glede ljudskih šol in zaprosila Njegovo Ekscelenco, da ukrene, kar je treba, da se nemudoma odpravi sedanje neznošno stanje in otvori toliko razredov s slovenskim učnim jezikom v Gorici, kolikor jih je potrebnih z ozirom na število vpisanih učencev in to od prvega razreda do najvišjega. Generalni civilni komisar je zagotovil, da se bo nemudoma bavil sam s predmetom. Iz razgovora pri generalnem civilnem komisariju kakor tudi poprej pri deželinem šolskem nadzorniku za ljudske šole je bilo pesneti, da je bil generalni civilni komisar tako informiran, kakor da bi bili slovenski stariši v Gorici zadovoljni z ureditvijo ljudskih šol v smislu načrta mestnega šolskega sveta. Deputacija je nastopila odločno proti takemu razlaganju naših teženj in izjavila, da Slovencev v Gorici ne morejo sprejeti druge rešitve kakor popolno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom v vseh razredih, kakor so je že imeli.

(Op. ur.: Pričakujemo, da generalni civilni komisar v najkrajšem času reši to vprašanje pravično, kakor zahtevajo slovenski stariši in kakor to odobruje tudi osrednja vlada v Rimu. Zdi se nam, da so se gospodje v Trstu že toliko »bavili« z našim vprašanjem, da bi bil danes skrajni čas, da pride enkrat do poštene rešitve. Zadeva je tako enostavna in jasna, da pač ni treba nikakega nadaljnjega »študiranja«.)

V slovo g. P. priorja usmiljenih bratov v Gorici. — Bilo je pred dobrimi osmimi meseci, ko je prejšnji prior goriških usmiljenih bratov, g. P. Longin Horák blagega spomina, po rodu Čeh, bil imenovan za generalnega defintorja reda usmiljenih bratov v Rimu, ne zato, ker je to odlikovanje zaslužil, ampak v prvi vrsti zato, da se ga odstranili iz Gorice. Takrat so prišli v goriško bolnišnico italijanski usmiljeni bratje milanske redovne provincije. Kmalu nato so zapustili Gorico zadnji češki usmiljeni bratje, ker so čutili, da jim med novodošli italijanskimi sobratmi ne bo obstanka. Za njimi je gnalo srcé tudi zaslužnega bolniškega kanclerja, tudi Čeha br. Rajmunda Bernadzika. Pa takrat so ga predstojniki še potrebovali in da bi ga pridržali, so ga imenovali za priorja bolnišnice usmiljenih bratov. Se razume. Novodošli italijanski usmiljeni bratje niso poznali naprave, kakršna je goriška bolnišnica, niso poznali večinskega slovenskega jezika v deželi, niti razmer v bolnišnici in deželi, in zato je bilo treba še za nekaj časa prikleniti izkušeno moč, kakor je bil br. Rajmund Bernadzik, ki je bil zato imenovan za priorja. Ta naj bi bolnišnico vodil toliko časa, da se italijanski usmiljeni bratje uživé v bolniško upravo, spoznajo deželne razmere vsaj za silo in se silo priučé, vsaj nekateri. slov. jeziku. To se je zgodilo. Uživali so se, vsaj za silo, in eden vsaj se je menda še dosti dobro navadil slovenskega jezika. Tedaj je p. priorju odbila ura. Stori je svojo dolžnost, sedaj naj izgine. A kako se ga odkrižati, ko je imenovan za tri leta?

Došla je »od nekoda« zoper njega pritožba na p. provincijala v Milan, da p. prior Rajmund zanemarija bolniško upravo in da netrežno in potratno spravlja v nevarnost gospodarski obstoj zavoda. In ta pritožba je šla, ne da bi ga bili zaslišali, naravnost na redovni generalat v Rim.

To je bil za p. priorja težak, nezalužen in krivičen udarec. Takoj je stekel h p. provincijalu v Milan, kjer ga je ta imenoval tuja, in odtam h redovnemu p. generalu v Rim, kjer je do dna duše užaljen protestiral proti krivični obtožbi in se opravičil. V Rimu so ga skušali potolažiti in pregovoriti, naj še naprej ostane na svojem mestu za priorja, a on, ki je užaljen odklonil to svojo čast, je odločno

izjavil, da ne umakne svoje odpovedi. Dali so mu dvamesečni dopust v premislek, toda p. prijor je minoli petek zapustil Gorico in nastopil svojo pot v domovino na Češko, odkoder se več ne vrne. V takih razmerah mu pač tu ni mogoče obstati.

Tako je izginil iz goriške bolnišnice zadnji slovanski usmiljen brat, potem ko so ta zavod skoro skoz ves čas njegovega obstanka po večini vodili češki usmiljeni bratje.

P. Rajmund Bernadzik je skozi 21 let s čudovito marljivostjo deloval v goriški bolnišnici med bolniki in v uradu, v dobrih in slabih časih žrtvoval svoje moči za blagor bolnikov in bolniške uprave, stal v vojnem času na svojem mestu kot hraber vojščak do zadnjega trenutka, ko je bolniške na vozovih še v zadnjem hipu rešil skoz rožno in vipavsko dolino na varno. Bil je med prvimi, ki se je l. 1917 vrnil v Gorico, se trudil s prejšnjim p. prijorjem na vso moč, da se je bolnišnica kmalu zopet obnovila, uredil zopet njeno upravo in postavil bolnišnico zopet na noge — in zdaj, zdaj je storil svojo dolžnost, zdaj je moral iti!

To je zopet žalostno poglavje v zgodovini slovanskih javnih funkcionarjev v naši deželi. Drug za drugim mora izginiti. Teško se je ločil g. p. prijor iz Gorice, ki mu je bila postala druga domovina, a v svobodni češko-slovaški domovini naj ga teži zavest, da ostali goriški Slovenci znajo dobro ceniti njegove zasluge za goriško deželo na polju milosrčnosti in da mu ohranijo vsikdar hvaležnost in časten spomin! Zbogom in srečno!

Himen. Včeraj se je poročil v Gorici g. Srečko Podgornik z gñco. Marico Kofolevo. Novporočenca sta iz znanih družin v Cepovanu. Obilo sreče!

Prémocija. Dne 2. oktobra letos je promoviral na medicinski fakulteti v Pragi Dr. jem medicine gosp. Rado Sfiligoi, sin gosp. Ferdinanda Sfiligoi, velep. v Medani.

Veselicca »Nar. Čitalnice« pri Sv. Luciji. Vsled želje občinstva se bode pričel »Nar. čitalnice« pri Sv. Luciji ponavljala in sicer dne 31. oktobra ob 10h v salona gostilne Mikuz.

Gospodarsko društvo v Vrtojbi je priredilo v nedeljo lepo vspelo veselico. Pri veselici je sodeloval razen domačega pevskega zbora tudi pevski zbor iz Renč in zbor goriških pevcev. Na vsporedu je bila poleg pevskih točk igra »Doktor Hribar«. Prestorna dvorana je bila natlačena občinstva; menda ne bo pretirano, ako trdimo, da je bilo vseh udeležencev okoli tisoč. Veliko večino je seveda dala narodno zavedna Vrtojba, prišli pa so za narodno stvar navdušeni posetniki tudi iz mesta in bližnje okolice. Nastop posameznih pevskih zborov je bil prav dober, zlasti so želi goriški pevci mnogo pohvale. Pesem »Igra kolca« je izzvala tako burno odobravanje, da se je morala ob koncu nastopa ponoviti. Tudi igra je bila dobro vprizorjena. V veseljem ugotavljam, da se narodna društva po deželi budijo in skušajo nuditi ljudstvu zdrave zabave in izobrazbe.

Telmiško učiteljsko društvo bo imelo svoj redni občni zbor dne 4. nov. t. l. ob 8. zjutraj v prostorih ljudske šole pri Sv. Luciji. Dnevni red: a) Tajnikovo poročilo — b) Blagajnikovo poročilo. — c) Volitev dveh računskih pregledovalcev. — d) Volitev novega odbora. — e) Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mirnu bode dne 31. oktobra in 1. novembra t. l. od 10.—12. Priglasite se vsi vajenci! Vodstvo.

Okrajni šolski svet nam pošilja s št. 938/3 šol. prot. z dne 19. okt. 920 v objavo naslednji: n a t e č a j.

Z ozirom na okrožno Generalnega civilnega komisarijata za J. B. z dne 22. sept. 1920., št. 327/8848, tuk. Civilni komisariat razpisuje (za Okrajni šol. svet) natečaj za stalno nameščenje spodaj označenih izpraznjenih učiteljskih mest:

A) Na ljudskih šolah z italijanskim učnim jezikom:

1.) Mesto učitelja-voditelja na enorazredni šoli v Podgori.

2.) Mesto učiteljice na petrazredni šoli v Ločniku.

B.) Na ljudskih šolah s slovenskim učnim jezikom:

1.) Nadučiteljska mesta na dvo- in večrazrednih šolah: Št. Andrež, Batuje, Bukovica, Kal, Cerovo, Kozana, Deskle, Dol pri Ajdovščini, Grgar, Gorenjopolje, Ložice, Lckavec, Opatjeselo, Pevma, Št. Peter, Prvačina, Kojško, Rihemberg, Ročinj, Solkan, Sovodnje in Vogrsko.

2.) Mesta za učitelje-voditelje na enorazrednih šolah: Bate, Dol pri Opatjemsele, Gcjače, Lom, Otlica, Podsabotin, Ravne, Zapotok, Seberljak, Tcvče, Stomaž, Vedrijan, Višnjevik in Vrh pri Kanalu.

3.) Mesta za potovalne učitelje: Lepa-Zavrhl, Podlaka-Lokavec in Tribuša-Krtovšče.

Učiteljska mesta na večrazrednih šolah: Ajdovščina, Kanal, Cepovan, Dornberg, Grgar, Ložice, Miren, Podgora, Prvačina, Kojško, Rihemberg in Solkan.

5.) Mesta za učiteljice na dvo- in večrazrednih šolah: Banjšice, Bilje, Bukovica, Kamnje, Kal, Cerovo, Deskle, Dornberg, Števerjan, Grgar, Lokovec, Miren, Opatjeselo, Vitovlje, Ozeljan, Pevma, Št. Peter, Prvačina, Kojško, Renče, Rihemberg, Ročinj, Solkan (dve mesti), Šmarje, Vrtojba in Vogrsko.

S temi službami spojeni prejemki so določeni v postavi od 20. julija 1914., dež. zak., št. 24 ter v okrožnici predsedstva ministrskega sveta z dne 8. januarja 1920, št. 118/05010 b).

Potovalni učitelji dobivajo potnine letnih 390 lir.

Pravico do natečaja imajo le učne moči te pokrajine, ki imajo izpit učiteljske usposobljenosti. Učiteljem brez tega izpita je dovoljeno predložiti ta dokument po prestani izkušnji, ki se bo vršila v prihodnjem mesecu novembru.

Prosilci imajo vložiti na tuk. okrajni šol. svet z vsemi potrebnimi prilogami opremljene prošnje najpozneje do vštete 15. novembra 1920.

Prošnjam je priložiti sledeče listine: izpričevalo učiteljske usposobljenosti, vse dosedanje imenovalne dekrete, izpričevalo okr. zdravnika o zdravi telesni konstituciji in seznam kvalifikacij (v dvojnem izvodu).

Učitelji(ce), ki nameravajo zaprositi za več mest, imajo vložiti za vsako teh posebej kolekovano prošnjo.

Mesta se bodo zasedla s pričetkom prihodnjega šol. leta.

Civilni komisar: podp. **Gottardi.**

Zavod za višjo žensko izobrazbo pri uršulinkah v Gorici. Gospodinjki tečaj. Na podlagi odloka generalnega komisarijata v Trstu z dnem 4. vinotoka t. l. št. 336/8445 se otvori gospodinjski tečaj za gospodinjce, ki so dovršile meščansko šolo, štejejo vsaj 16 let ter žele pridobiti si teoretično in praktično usposobljenost za dobro gospodinjstvo.

V tečaju pčučujejo učiteljice z državnimi izpiti. — Tečaj traja 4 mesece. Sprejme se le 12 gojenk za vsaki tečaj. Gojenke, ki bivajo v samostanu, plačajo mesečno 220 L, vnanje pa 180 L. Prve dobe v zavodu zajutrek, kosilo ter večerjo, druge le kosilo in večerjo. Vpisovanje se zaključuje z 31. vinotokom, pouk prične dne 15. listopada. Pri vpisovanju se predloži: krstni list, spričevalo cepljenja koz ter zadnje šolsko spričevalo.

Aspirantije, ki se ne bodo mogle sprejeti v bližnji tečaj, se lahko oglasijo za prihodnji, ki se otvori 1. aprila 1921. Natančnejša pojasnila se dobe pri uršulinkah.

Prošnje za vojno odškodnino. Državno pravdnništvo v Gorici nas je naprosilo za objavo sledeče notice:

Glasom dopisa finančne direkcije za Julijsko Benečijo z dne 21. oktobra 1920, št. Va. 1428/1, ni treba podanikom bivše a.-o. monarhije, ki so sedaj pristojni v občine odrešenih ozemelj, prilagati prošnjam za povračila vojnih škod kazenskih izpiskov. — Državno pravdnništvo kot urad za kazenski seznamek.

Koledar za l. 1921. Poverjeniki se pridno glašajo pri založništvu. Število naročnikov na koledar in na zabavno knjižico v nekaterih krajih nas je naravnost iznenadilo. Tako n. pr. šteje Št. Andrež 205 naročnikov, Studeno 200, Ajdovščina 100, Pečine 55, Kamnje 192, Kronberk 80, Sv. Lucija 200, Rodik 57, Kred 55, Novaki 50, Idersko 75, Št. Viška Gora 70, Renče 170, Dutovlje 80, Trnovo pri Ilirski Bistrici 435, Sovodnje 135, Šmihel pri Nandanem Selu 43, Srpenica 115, Suhorija 60, Hudajuzna 53, Lokavec 88, Otalez 72, Trnje 60, Gorjansko 80, Gradno 50. Navedli smo te občine. Druge tudi ne zaostajajo za temi. To je razveseljivo znamenje. Naročniki so se oglašili tudi iz zasedenega Koroškega, iz Benečije, iz Istre in tudi iz Kvarnera. — Poverjeniki, ki niste še upisali vseh naročnikov, podvizajte. — Knjige bodo dotiskane, zvezane in razposlane ob koncu novembra. Cena obema knjigama je L. 4.50. Naročila sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Za one, ki imajo terjati še 20% naknadnega doplačila pri izmenjavi. Z odlokom zakladnega ministrstva je bilo dovoljeno, da se sme izplačati 20% tudi onim osebam, ki so potrdila vzorec B bodisi izgubili, bodisi da so ji bila vkradena ali uničena, pa so to naznanili pristojnemu mestu že pred 30. junijem t. l. Da dobijo gori navedene osebe to naknadno doplačilo, morajo vložiti najkasneje do 31. t. m. nvo prošnjo, v kateri je treba navesti številko potrdila, ime in priimek osebe, na katero se je potrdilo glasilo in urad, ki je izvršil zamenjavo. Prošnje je treba poslati po pošti višjemu zakladnemu nadzorništvu (Ispettorato Superiore del Tesoro) v Trstu ali pa jih neposredno predati imenovanemu uradu.

Iz Ajdovščine. Vodstvo »Okrajne bolniške blagajne v Ajdovščini« naznanja, da je preselilo svoj urad iz poslopja »Posojilnice in hranilnice v Ajdovščini« v hišo št. 147, bivša Dr. Jenkova hiša. Uradni dnevi so: ponedeljek, sredo, petek in sobota od 9.—12. Blagajniški zdravnik, g. Dr. D. Lokar, posluje izključno je v prostorih blagajne — ambulančna soba — v ponedeljek, sredo, in petek od 9.—10. dopoldne. — Franc Besednjak predsednik.

Razno.

Meštrovič za primorske begunce. Kipar Iv. Meštrovič je razstavil svoje umetnine v Zagrebu. Vstopnina je prinesla 50.053 K. Čisti dobiček 25.053 K je podaril umetnik primorskim beguncem v Zagrebu.

Grški kralj umrl. Kakor smo poročali, je grškega kralja ugriznila opica. Ker je bila rana zastrupljena, ji je kralj podlegel dne 25. t. m. pop.

Časten spomin. V počeščenje spomina pokojnega gospoda Franca Furlanija, župana prvaškega in deželnega poslanca goriškega, so zložili njegovi bivši tovariši, zbrani v deželni hiši v Gorici, 100 lir za »Šolski Dom«. Hvala jim!

Za sklad »Goriške Straže« zbrala vesela vrtojbenska družba drugi dan po veselici 15 L. in sicer je plačal oni, ki v debati vedno »pogori« 3 L.; oni, ki jih je »fasal«, 3 L.; oni, ki jih je dal, 3 L.; strahopetec 3 lire in Nebodigatreba 3 lire. — Hvala!

Kot odkupnino za ženina, g. Ognjeslava Lazarja iz Sedla, je poklonila nevesta g. Rozalija Miklavič iz Kobarida dekletom v Sedlu 50 L.; dekleta darujejo ta znesek za sklad »Goriške Straže« in želijo novoporočencema obilo sreče. Isto jima želimo mi. Bog je živi in z njima naša vzorna dekleta!

Iz Senožec nam je poslal g. Jakob Krebelj h. št. 104 za sklad »Goriške Straže« 5 L. — Hvala!

Svati pri ženitnini Miklavič-Lazar v Kobaridu nabrali 100 L. za sklad »Edinosti« in 121 L. za Ciril-Methodovo družbo v Gorici. Obilo sreče!

Naročniki koledarja na Srpenici darujejo za slovenske šole v Gorici 15 L.; naročniki koledarja v Ajdovščini za šolske namene (II. zbirka) 3 L. Hvala!

V počastitev spomina pokojne Katarine Jakopič roj. Reščič iz Sempetra pri Gorici darujejo sorodniki 23 L. za Šolski dom«. Hvala!

Listnica uredništva. — Gosp. C. D. — Št. V. G. Pošiljatve do danes nismo prejeli. Pošljite še enkrat. Ako ne bo za nas, Vam vrnemo.

Na hrano — — — in stanovanje

(eventuelno tudi samo stanovanje) sprejme dva gospoda mala družina v severnem delu mesta, hiša in oprava snažna. Prost vhod. Cena po dogovoru. Naslov pove upravištvu »Gor. Straže«. — — —

Čutim dolžnost tem potom se zahvaliti zavarovalni družbi »LA FRANCE« in njenemu zastopniku za Goriško gosp. Romanu Brezgarju za izvanredno kulantnost pri izplačilu škode nastale mi po strelnem požaru.

SKARABOT JOŽEF, Ozeljan št. 125.
Dne 18. oktobra 1920.

Prodajam vagon suhih bukovih drv žel. postaja SV. LUCIJA.
VLADIMIR LEVPUŠČEK, Lom pr. Sv. Lucija.

Oklic - dražbe

Obvešča se širša, javnost, da se bode dne 8. novembra 1920 v občinskem uradu v TOLMIN vršila javna dražba v svrhu določitve zakupa zasebnega lova na planini »DOBRENJSLICA« v podobčini Čadrg tolminske občine.

Dražba se bo vršila od 10-11 ura dopoldne ter se bo oddal lov v zakup za dobo enega leta (konec aprila 1921).

Vzklicna cena je določena na L. 100.

Vsak vdeleženec mora predložiti predponudbo po 20% varščine na vzklično ceno.

Pogoj zakupa so razvidni v tuk. kakor tudi občinskem uradu v Tolminu.

Civilni komisar:
Pdp. GIORDANO.

Podružnica Ljubl. Kred. Banke v GORICI,

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižice po 3 $\frac{1}{2}$ %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu.

Podlistnica.

SEDAJ OD TU.

(Sonetni šopek. Zvezal Albin Kuščar.)

1. Jesen.

Bil izvanredno lep jesenski dan je. Poldanov solnce liste je rdelo, narava vabila: »Le pusti delo, meščan, in pridi k meni, da si spanje

z izletom poglobiš, priklieš sanje, ki ti ozelene to listje velo, ki posade te v pomlad spet veselo! Le proč skrbi moreče in vsakdanje!

Ni vabila zaman. V dolino Rožno sem mahnil jo, na desni krčmo vzrl, na levi pa ob Panovcu kaverno.

Oko zdaj srečno bilo, zdaj otožno, dokler crožnik v me se ni zadril: »Mostrate passaporto per l'interno!«

2. V treh.

Pripele venec družice nevesti deviški so v razpuščene ji lase, nato motrile tudi svoje stase v zrcalu so vsled notranje bolesti.

V sosedni sobi ženin dal prinesiti si Fernet-Branke je, vtil vase rekoč tovarišema: »Take čase živeti, lušno je do nezavesti!«

Nevesta stopi v sobo: »Zdaj pa gremo, amante mio, ke si špožaremo!« In proti cerkvi vil se je sprevod.

Stoji pred cerkvijo, grozi in žuga tam ženinca žena daleč z juga in vpije: »Mož moj, ti si grand falot!«

3. Na Goriškem je fletno!

»V Ameriko grem, draga moja mati, težko se ločim od domače grude, doživel razočaran čase hude, le stran od tod, za me se vam ni batil!«

»Moj sin, zdaj drugega ti nimam dati na pot, ko kopat greš v tujino rude, kot ta nasvet: Boj vsake se zamude, ljudem vsem bodi vedno brat med brati,

ogibaj, sin, s vina, kvart in krila, to jemlje moškimi um, denar in moč! Po svetu sveti naj ti sreča mila!«

Ko pa je sin šel že od doma proč, je stopil na granato, skrito ti, in rešen bil je vseh nevarnosti.

4. Novo vino.

Kar samo je po grlu vino teklo, rodilo smeh in petje in zabavo, in zdelo se je, da pijó za stavo, kdo gostov prej utruji pridno dekle.

Zdaj par zbadljivk - in svojo pesem steklo zapelo je. Ob splošnem klicu: bravo! je luč umrla. S krvavečo glavo in s kletvico je gost zamahnil jeklo.

Vse razgubilo se nato je v temno noč. Ko luč prižgala je vsa v strahu Dora, mrlič ležal na tleh in nemo zroč

je glasno pričal o posledkih spora... Ker krivcev bilo ni dobiti moč, dobil mrlič šest tednov je zopora.

5. Biks.

»Draginja skoro je nepremestljiva. Vsak mora štediti, a kje začeti? Za »nič« od sto naprej že treba šteti, po ceni danes je samo »evviva!«

Pošel mi biks je, ki potreba živa dandanes je, in moram ga imeti, brez njega črevlji nočejo živeti, no, tega je pač nora moda kriva.

Prijatelj dragi, daj mi pravi pravec, kateri biks je še najboljši danes, veš, večja škatla, dober kup in fin!«

Prijatelj pravi: »Ti si pravi Janez, če še ne veš, da je goriški slavec Gregorčič: ljubil iz srca Globin!«

Kmečka banka

reg. zadruga s omejeno zavezo v GORICI
posluje Piazza De Amicis — prej Koren št. 12
vsak dan dopoldne razun nedelj in praz-
nikov.

Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje
po 4%. Večje stalne vloge pa po dogo-
voru. Dovoljuje **posojila** na vknjižbo in
menice pod ugodnimi pogoji.

SADIKE („VERSOTINI — ESPRESSO“)

za jesensko saditev vdobe se v poljubni mno-
žini v knezonadškofijskem vrtu v Gorici.

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolonijalnim in mešanim blagom na
drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna,
fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen
obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmerne.

RAZGLAS.

Podpisano ravnateljstvo naznanja, da začne

dne 13. decembra 1920

s prodajo potom javne dražbe *vseh še ne rešenih dragocenih zastavil* pričensi
z onimi III. (tretjega četrtletja) 1913, ki obsega predujme dovoljene od tega
zavoda v mesecih

julij, avgust in september 1913.

Prodaja označenih zastavil se bode nadaljevala potem vsaki ponedeljek in
četrtak izvzemši eventuelnih praznikov od 10. ure dop. do 1. ure pop. do
popolnega izčrpanja vse obstoječe zaloge.

OPOMBA: Dva dni pred začetkom javne dražbe kakor tudi one dneve,
v katerih se bodo iste nadaljevale, bo navadno reševanje zastavil izključeno.

V Gorici, dne 21. oktobra 1920.

Ravnateljstvo zastavljavnice in z njo združene hranilnice.

Prihodnji teden dojde več vagonov

„POHIŠTVA“

v dobro znano trgovino

Antona Breščak, Gorica Via Carducci
(laština hiša).

Najbolji izdelki

Cene brez konkurence!

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR — NASLEDNIKI

Gorso Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v
mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNA.

CENE ZMERNE.

Otvoritev novih zalog

O. Pascual & Comp.

CORSO VERDI 24 GORICA RAŠTELJ 19.

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke, nepremočljivi plašči,
bogata izbira oblek iz lastne delavnice izdelane z največjo natanč-
nostjo.

Velika izbira domačega in angleškega sukna

Lastna krojačnica

Zaloga manufakturnega in modnega blaga, platna, volne in žime
za blazine in zimnice.

Na debelo

CENE ZMERNE

in drobno.

O. BRUGNALLER GORICA

Prodajalna mrtvaških predmetov.

VELIKA ZALOGA KINČA ZA RAKVE VSAKE VRSTE.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic; obleke
in črevlji za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pra-
vega voska; pajčaloni, venci in šopki za neveste, birmance
in za prvo sv. obhajilo.

VSAKOVRSNE SUHE CVETLICE.

Cena izven vsake konkurence —
Sprejemamo tudi posebna naročila

Kuštrin & Marmolja - Gorica

ulica Carducci št. 25 (prej Gosposka ulica)

priporoča svojo trgovino in zalogo špecerijskega, kolonijalnega blaga in
deželnih pridelkov na splošno toliko meščanom kakor deželanom,
trgovcem, krčmarjem in zasebnikom.

Za solidno in konkurenčno postrežbo jamčita

Zgornja.

M. KRAINER VELIKA ZALOGA MANUFAKTURNEGA BLAGA

NA DROBNO — NA DEBELO

GORICA, VIA RASTELLO 34-37.

Volneno in bombažasto sukno za moške
in ženske.

Velika izbira perila, šifona, raznovrstnega platna
za rjuhe, brisač vsake vrste, serviet, belih in bar-
vanih namiznih prtov vsake velikosti, žepnih
robcev, volnena, bombažasta in sukanega
blaga za blazine, volnene in bombažaste odeje,
bele in barvane posteljne prevlake, z volno na-
polnjene in s klotom raznih barv, volnenim por-
tatom, zefirjem, etaminom in batistom prevlečene
odeje.

Velika izbira

- potrebščin za krojače in šivlje -

Obleke za moške, dame in otroke. Bele
in barvane moške srajce in spodnje hlače.

Sprejemajo se tudi umerjena naro-
čila oblek in perila za moške, dame
in otroke.

Šolske zvezke

in vse druge šolske potrebščine

prodaja na debelo

Knjigarna Kat. Tisk. Društva v Gorici

Montova hiša.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Maggio (prej ulica Tre Rè) št. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8^{1/2}, do 6 ure — ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

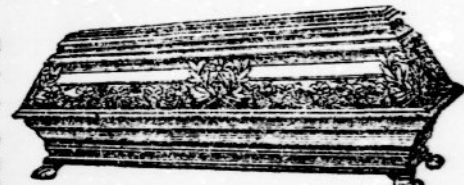
Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10

nasproti „BELEMU ZAJCU“.

VELIKA ZALOGA

mrtvaških rakev, nagrobnih
vencov, trakov, umetnih cve-
tlic; posebnih vencov za ne-
veste, cvetlic za cerkve, palm,
vencov za novomašnike in
poroke, mrtvaških oblek. itd

papirja in drugih potrebščin za okrašenje rakev, zlatih črk voščeni sveč itd.

CENE BREZ KONKURENCE.

Giril Butkovič

in Leopold Boštjančič

mizarska mojstra v MIRNU pri Gorici.

Mizarska delavnica z električnim
obratom. Izdelujeta vsa v to stroko
spadajoča dela, kakor: pohištvo in vsa
stavbinska dela. — Sprejemata vsako-
vrstna naročila ter se priporočata slav.
občinstvu za mnogobrojen obisk.

„CROATIA“

Zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena leta 1884.

Podružnica v Trstu ul. Lavatoio 1, II. n.
prevzema zavarovanja stavb, premičnin,
poljskih pridelkov, sena, slame in ži-
vine proti škodi po požaru in
strelu in zavaruje stekl. šipe proti
škodi po razbitju.

Sposobni krajevni zastopniki in akvi-
zatorji se sprejemajo po najugodnejših
pogojih.